

HÍRMEGYZET

NAPLO

Előfizetési árak

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1:50 K.
1 évre	3 K.	1 évre	4:50 K.
1 évre	6 K.	1 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szent István-tér 1.

TELEFON 208.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjazás szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyai Lajos.

Nemzeti áldozatkészég.

Régi időben, amikor csak toborzott és zsoldos hádseregek álltak egymással szemben, elég volt a hadviseléshez a pénz. Akinek több pénze volt, biztosan megnyerte a háborút, ha máskep nem, megvette az ellenség. A mostani háborúnak is fő mozgatóereje a pénz.

Annyival is inkább, mert a világ legpénzesebb nemzetével állunk szemben, amelyek azt gondolták, hogy felhalmozott aranykészleteikkel uralkodni tudnak a világon s uralkodni tudnak azokon a nemzeteken is, amelyek fejlődésük biztositékait nem kizárólag a pénzben, hanem az egyöntetű szervezett munkában, a tradicionális erkölcsben is keresték, s ami a fő, legtöbbször fel is találták.

Ezeknek az öröklött erkölcsöknek köszönhetjük azt, hogy a háború főmozgató ereje a pénz kezdetől fogva meg volt nálunk is. Egyetlen-egy ország sem tud háborút viselni pénz nélkül. Nekünk is több pénzre volt szükségünk, mint amennyi az államnak, mint szervezetnek készenlétben volt, épen azért az állam immár harmadik ízben fordul polgáraihoz, hogy egyéni pénzejükkel is tegyék lehetővé a hadviselést. Minden esetben a nemzet áldozatkészégére hivatkozik, már nemcsak azért is, mert köztudattá lett, hogy a mostani háborútól a nemzet jövője nagysága függ; de így van ez Németországban is.

Ennek a körülménynek lehet köszönni azt, hogy a jegyzésre kerülő hadikölcsönöknek folyton fokozódó sikere van. Aki nálunk hadikölcsönt jegyez, tudja jól, hogy a nemzet iránt tartozó áldozatkészégen kívül a nemzet jövőjébe vetett bizalomnak egy-egy zálogát helyete oda a haza szent oltárára. Most tehát, amikor a harmadik hadikölcsön aláírására kerül a sor, meg kell mutatni

azoknak, akik a háborút csak üzleti szempontból viselték s akik egy pár millióért is kétségbeesetten futkosnak a gazdagabb semleges külföldre, hogy Magyarország és szövetséges társai, ügyük igazságának tudatában nemcsak erkölcsi, de anyagi erejüket is merik kockáztatni.

Az idő a hadikölcsön kibocsájtására mindenképen kedvező. A háború folyamán természetesen fokozott munka a nagy drágaság dacára is kellő ellenértékre talált. Keresett az iparos, keresett a gazda, s igen sokat keres állandóan a kereskedő. A keresetből származó feleslegnek tehát a haza oltárára kell vándorolnia. nem teljes áldozatként, hanem jövedelmező befektetésként. Oda kell vándorolnia már csak azért is, mert az összegyűlt milliárdokkal ismét hosszú időre tudjuk biztosítani azoknak harckészégét, akik testi fáradalmakkal, vérük hullásával, sőt sajnos, életük feláldozásával is készítik elő azt a szebb jövőt, amelyet úgy a mostani kor, mint a későbbi korok nemzedékei fognak csak kellőképen élvezni.

Ha ismétéljük azt, hogy nem áldozatról van szó, amikor hadikölcsönt jegyünk, hanem jövedelmező befektetésről, főleg azokhoz fordulunk, akik a háborúban is üzleti szellemükkel tüntek ki. Ezekről várunk legtöbbet, de ha ezek olyanoknak mutatkoznak, mint ellenségeink, akkor se félünk, mert hiszen az első és második hadikölcsönök is nyilvánvaló lett, hogy a jobb jövőben, a háború sikerében való hit gyökérszála épen azokban a rétegekben vastagodtak meg leginkább, amely rétegek a haza földjén csupán élni, szerényen boldogulni, de nem üzleteket csinálni és gazdagodni akarnak. A harmadik hadikölcsön kibocsájtásakor végül idézzük a német pénzügyi államtitkárnak erőshíté és bizalomteljes mondását: Még csak egy kicsit áldozni, s ez lesz az utolsó erőfeszítés, amire szükségünk van.

Háború.

Az orosz harctér.

Az oroszok tegnap se hagyták abba támadásaikat, melyek mint eddig, most is eredménytelenek voltak. Kelet-Galiciában, ahol az utóbbi napokban véghezvitt támadások alkalmával egyes orosz csapatok néha létszámuk felét veszítették el, a Strypa hadvonalat támadták meg. A visszavert ellenség egyes helyeken rendetlen menekülésben hagyta el a csatateret.

Belgrád.

Negyvennyolc óra hosszat tartott az utcai harc Belgrádban, miután magyar csapatok északfelől benyomultak a városba és kitűzték a szövetséges hadseregek zászlóit Kalimegdán citadellájára. Negyvennyolc óra hosszat tartott az utcai harc, de bármily hősiességgel védelmeztek is a szerb csapatok minden talpalattnyi helyet, végül fel kellett adniok az egész várost. A német csapatok is bevonultak délnyugati felől és meg sem állottak a Konakig.

A német sajtó örömkialtással fogadta Belgrád elestének híreit s a nagy esemény hangja zeng Bécsben, Budapesten is. De megszázaszorosodik ez a visszhang a török fővárosban. Konstantinápoly örömmámorban ég. Konstantinápoly ujjong és üdvözli a szövetséges seregeket, amelyek feléje vették utjokat.

A Balkánon.

A világháború legérdekesebb fejezetei a Balkánon játszódnak le különben is. Mi történik Görögországban? Egy hír azt mondja, hogy a görög kormány megtiltotta az entente-csapatok szaloniki partraszállását. Más hír ismét arról szól, hogy a partraszállás javában folyik. Hiteleset nem tudhatni. Hitelesnek csak annyi látszik, hogy a görög határon koncentráva volt bolgár csapatokat elvonták onnan és a szerb határra helyezték.

A balkáni nagy offenzívát nem akaszthatja meg semmi. Érzik ezt az entente hatalmai és azért civakodnak máris egymással. Franciaország Olaszországot okolja a Balkán elvesztéséért.

Az éhes Olaszország nagy mohósággal vetette magát a keleti Adriára és ezzel fölkelte a Balkán népek féltékenységét. Az olaszok viszont stratégiai hibákat vetnek az entente hatalmak szemére.

Hindenburg-hősök.

Parr Antal zászlós április 9-én a Kricurszki grun dombnál kiváló ügyességgel és vitézséggel vezette szakaszát rohamra és bár közben megsebesült a heves kitérésében, tovább vezette a támadást, míg csak az orosz főállásokig el nem jutottak. Ideérve a nagy tűzérési tűzben még megsebesülve is embereit kitarásra ösztökölte, s csak a következő napon, midőn már a visszavonulásra szóló parancs megérkezett, ment hátra sebeit bekököztetni.

Bátor magatartásáért a nagy ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve.

Fajzerek József zászlós, április 9-én, mint a 16-ik század parancsnoka vezette az ütközetbe embereit: az ő bátor viselkedésének s ügyességének köszönhető, hogy a nagy gyalogsági és gépfegyver tűzben, nem törődve a szomszédcsapatok visszavonulásával, nemcsak az ellenséges előállásokat foglalták el és a főállásokig előre jutottak, hanem itt a nagy tüd dacára április 10-én reggeli 7 óráig tartották is magukat, míg csak meg nem jött a parancs a visszavonulásra. A kitérésében közben meg is sebesült, de a rajonlatát még sem hagyta el, míg vissza nem vonultak.

A nagy ezüst éremmel már előzőleg kitüntetett zászlós-e tettéért a kis ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve.

Adamecz Gyula zászlós, január eleje óta egy gépfegyver osztag parancsnoka, nagy ügyességgel és taktikai hozzáértéssel oldotta meg nem egyszer nehéz feladatát. Március végén Praskinál, április elején a Beszkidokban az ő lélekjelenlétének és ügyes vezetésének köszönhető, hogy az ellenség túlerájával szemben, a nagy gránát és srappesőben is megtartva állását kitarított embereivel, míg végre halálóstogató fegyverre az ellenséget visszavonulásra kényszerítette. Nem törődve nélkülözés s kényelemmel, éjjelnappal azon volt s arra törekedett, hogy ezredének győzelmi dicsőségét minél nagyobbra emelje s tényleg méltó részben is járult ehhez hozzá.

Már előzőleg a nagy ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve, újból tettéért a kis ezüstöt kapta.

Deutsch Kornél zászlós. Április 11-én reggel történt, hogy az ezrednek részben a szomszéd ezrednek visszavonulása, részben

a nagy telerő elől a Parilow magaslatról le kellett mondania. A déli órákban azonban javult a helyzet és ismét el akarta foglalni a magaslatot, melyet már addigra az oroszok megszálltak. Útközben fejtődött ki. Ez útközben ismét tanjelét adta kiváló vitézségének a már előzőleg a nagy ezüst vitézségi éremmel kitüntetett zászlós, aki a kemény szuronyrohamban lelkesedésével magával ragadta embereit, különös körültekintéssel és ügyességgel vezette szakaszát, s elsőnek sikerült elérnie az ellenség állásait.

A háboru eleje óta a harctéren tartózkodó zászlós már előzőleg többször, mint századparancsnok is, ügyesen oldotta meg a reá bízott feladatát s ezért a nagy vitézségi éremmel lett kitüntetve.

Varsányi Mihály szakaszvezető március hó végén egy alkalommal a Beszkidekben az oroszok beakarták keríteni a szárnyon levő századot. A legelső szakasz parancsnoka Varsányi szakaszvezető volt. A fiatal katonákból álló szakasz már már elvesztette hidegvérét, midőn Varsányi felismerte a veszély nagyságát, bátorító szavaival ismét helyreállította a rendet, vitéz magatartásának példáját látva, emberei utána mentek, a bekerítés ezer veszedelmét megakadályozva az ellenséget visszavonulásra kényszerítették.

E tettéért a nagy ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve.

Háborus jegyzetek

A mostani közlémezési állapotok karikatúrázására valahol érdekes, tréfás dolgot olvastam. Bemegy a henteshez a kishivatalnok felesége. Zsirt akar venni. Kérdi az árát. Hét korona, mondja a hentes. Az asszony sokajja. Most már 8 korona — rival rá a zsíros ur. Node ez borzasztó — így az asszony. Kilenc korona — folytatja a hentes. De az Istenért, hova gondol — megint az asszony. Most már tíz korona — újból a hentes. Hát ne tréfáljon hentes ur — ismét az asszony. Tizenegy korona, ha nem teszük ne vegyen — újból a hentes. Jaj Istenem, hiszen éhen halunk — sóhajt az asszony. Tizenkét korona — mondja a hentes s tessék sietni a vásárlással, mert egy perc mulva 13, két perc mulva 23, aztán 33, 43, 100, 1000 korona, félóra mulva — mondja az akasztófahumoros anekdóta, tizbillionhatszázhetvenkilencmillió nyolcszázötvennégyezer kétszázötvenhárom korona-ötven fillérre emelte a hentes a zsír árát.

Az anekdóta után térjünk egy megtörtént esetre. Tengerit akar vásárolni — mondjuk én. A szőlőszomszédom egy hónappal ezelőtt megígérte, hogy ad két mázsa csöves tengerit. Tegnap akartam az üzletet megkötni vele. Szomszéd ur — mondom én — hát majd kérem azt a két mázstát, mennyi is lesz az ára? Harmicnyolc kor. — így ő. Közbe behívják a

présházba. Öt perc mulva visszajön. Szomszéd ur — most ő mondja — negyvenen alul nem adhatom. Dühbe jövök, én megyek be a présházamba, nem ugyan üteget, bár megérdemelte volna a szomszédom, hanem másért. Mire kiértem, az én szomszédom azzal fogadott, hogy negyvennégyen alul nem adhat tengerit, mert akkor ráfizet. Erre már egészen elfogott a méreg, s dühömben megejtetem a tengerijét vele, belzebubbal s az alvilág összes szellemeivel. Aztán otthagytam. Hogyan fog stágerolni az én szomszédom más-sal szemben, akihez még egy rongyos szőlőszomszédom sem köti.

A vörhenyjárvány a tanügy legnagyobb szomorúságára és kárára becsukatta a város összes iskoláit s a gyermekek felejtethet tovább azt a kis tudományt, amit nagy munkával a fejükbe vertek. A közegészségügy nagy ur, a legnagyobb, előtte az iskola érdekeinek is meg kell haljainok, tehát eszünk ágában sincs kritikát gyakorolni a bezárási intézkedésen. Csupán egy dologra, illetve több dologra akarjuk felhívni a figyelmet, ha egyszer igazán a szívünkön viseljük a város közegészségét. Ha egyszer bezárjuk az iskola kapuit a gyerekek előtt, arról is gondoskodni kellene valamiképpen, hogy az iskolán kívül se lehessenek járvány idején egy csoportban, ligetekben, tereken, a külváros utcáin mint főjászó matadorok. Ne

melessenek szomszédból szomszédba, járványos halott temetéséről temetésére, ami nálunk különösen divat. Azután: kinek jut eszébe például olyan tejesaszonyrak, akinek házában járványos eset fordult elő, megtiltani, hogy az ne vihessen házról házra a tejet, amiáltal mindenesetre könnyebben terjesztheti a bajt, mint az iskola.

A szünügyi bizottság hatáskörét, jogát ki kellene terjeszteni, hogy a Szalkai-féle bucsuústi botrányoknak elejét vehessük. Mikor a színész megfélekedezik magáról s malackodni kezd, úgy-e bár az volna a legradikálisabb intézkedés, ha valaki jogosan azonnal leparancsolhatná onnan a deszkáról. Az utólagos rendreutasítás már nem sokat ér. Ha a rendőrség jelen van, az megteheti. De viszont a főkapitány nem lehet ott mindig a színházban, szünügyi bizottsági tag ellenben mindig van jelen. Nem gondolják, hogy jó lenne a szünügyi bizottságot ebben a tekintetben a rendőrség hatáskörével felruházni, amely joghatósága a tingli-tanglis kabaráés, tehát nem színházi estékre is kiterjeszkenék. Sőt elsősorban ezekre, mert főleg ilyenkor szokták suttbadobni a tisztességet s a mindenféle mocskos pikantériával vegyített trágárságok s mosdatlan száju káromkodások különösen ilyenkor provokálják az aberrans idegzeleket tapsait és a józan gondolkodásnak mélységes felháborodását.

TÁRCA.

A vallomás.

(Vége.)

A szegény, teljesen levert Asuncion nem felelt. De a másik odaült melléje s ösztönözte, sürgette, hogy mondja el miért oly szomorú?

— Ah Lola, — felelte Asuncion alig hallható reszkető hangon, ha én azt elmondom neked, nem fogsz többé szeretni engem.

— Lola tiltakozón emelte föl a kezét.

— Nem, nem, fogsz többé szeretni engem, — csókolj meg, — mert azután, ha már tudni fogod nem fogsz többé megcsókolni soha.

Lolita nagyon meglepettnek látszott, de azért megcsókolta barátját.

— Holnap lesz egy hónapja, Lola, hogy bátyád, Pepito meghalt: tudom, hogy görcsöt kaptál a koporsója mellett. Engem nem eresztettek el hozzátok, mert azt mondták, hogy nagyon szomorú lennék, — de egész nap sirtam, — kérdezd meg Lujzátotl . . . sirtam,

tam, mert Pepito és én jegyesek voltunk. Nem tudtad?

— Nem!

— Jegyesek voltunk két hónap óta. Pepito irt nekem egy levelet s ideadta nekem. Abban a levélben azt írta, hogy ha akarom, jegyezzük el egymást s ha majd ügyvéd lesz, akkor elvesz engem feleségül. Vasárnaponként a mikor nálatok táncoltunk, velem mindig többet táncolt, mint a többi leánnyal, de nem mert szólni hozzám. Egyszer megkérdeztem tőle, hogy unatko-e. Azt felelte hogy őt senki sem unatja s én legkevésbé. Minden délután megvart az iskola előtt, fő alá járkált a míg kijöttem s aztán én mögöttem ment egészen hazáig.

Itt Asuncion elhallgatott s Lola, a ki szomorúan és kíváncsian hallgatta eddig, hiába várta a folytatást, miért is így szólt hozzá:

— De hát miért mondtad nekem azt, hogy nem foglak többé megcsókolni. Hiszen ellenkezőleg most még jobban szeretlek.

Es e szónál ismét megcsókolta. — Ne csókolj meg, Lolita. Mitől halt meg a bátyád? Úgy-e, az orvosok azt mondták, hogy átázott?

— Azt.

— Nos hát, Lola, én miattam ázott át, én miattam. Egy délután

mikor csak úgy szakadt az eső, várt rám az iskolánál. Láttam az ablakon keresztül, hogy egy kapuban áll és hogy nincsen esernyője. A mikor elmentünk, nekem jó dolgom volt, mert a cseledt hozott esernyőt, nekem is meg magának is . . . Pepito követett bennünket esernyő nélkül az eső csak úgy szakadt s én ahelelyt, hogy odaadtam volna neki az egyik esernyőket, hagytam, hogy megázék. De ne hidd, hogy azért mert nem törődtem vele, — csak azért, mert szegyeltem magamat.

E szavak után erőt vett rajta a fájdalom és zokogni kezdett.

Lola egy darabig haragos pillantással nézte végig barátját, aztán hirtelen fölkel s a leányokhoz ment, akik egy kissé oldal állottak egy csoportba.

Láttam hogy élénk mozdulatokkal adja elő nekik az esetet, végül nagyon heves lett, könny jött a szemébe, a nélkül, hogy arca elvesztette volna komor kifejezését.

Asuncion lehajtott fővel ült a padon s kezébe temette arcát. A csoport, amelyben Lola volt, hangosan tanácskozott, a barátok azon voltak, hogy Lolát rávegyék a kibékülésre, amely ellen ez gögös mozdulattal tiltakozott. Lujza majd szomorú barátját vigasz-

talta, majd a másikat csitította. A nap már egészen eltűnt s csak egy-egy elmaradt sugar reszketéit még Apolló szobrán. Salón tele volt emberrel.

Miután a leányok sokáig tárgyaltak s az egyhangú ajánlatok erőlyes visszutasításban részesültek, Lola tompa hallgatásba merült. Amikor a barátok észrevették ingadozását, ujjalt erővel fogtak az ostromhoz s kivált Lujza kifáradhatatlan volt az érvelésben, amelyekhez mindig új meg új könyörgést fűzött.

Vége Lolita visszajött s tekintetét Asuncionra szögezte. A szegény lányka még mindig szomorúan és leverten ült s ez is meghatotta a másikat, átölelte a barátját és így szólt hozzá:

— Ne sirtj, Asuncion, ne sirtj! De ezalatt ő maga is sirt.

A barátok körülvették őket s egy szem sem maradt szárazon.

— Jertek lányok — mondta Lujza — néztek bennünket. Törüljétek meg szemeteiket s menjünk sétálni.

Es valóban, — Lujzával az élükön, valamennyien kivették zsebkendőjüket s azután tiszta, derült arccal, párosával elvegyültek a sokaságban s csakhamar eltűntek szemem elől.

SÖVEGJARTÓ vászonárúháza. Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetokarton, schiffon és damastból. Különbözőféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracsövetekből.

OLCSÓ

szabott árak

Az imádkozó Fehérvár.

A milennium évében ajándékozta meg nemzetünket XIII. Leo pápa, a magyarok szerető barátja egy új ünneppel, az okt. második vasárnapjához kötött Magna Domina Hungarorum, vagyis a Magyarok Nagyszonyának ünnepével. Ezt a speciális magyar ünnepet ez évben megyés főpásztorunk rendelkezése a buzgó imádság megszentelt napjává tette: e napon reggeltől estig szentségimádás volt az egyházmegye minden plebániá templomában, hogy, mint Ő írta, „miként katonáink kint a határon küzdenek s dicsőséget hoznak a magyar névre, azalatt az otthon maradtok is megtgyétek köteleseégeket, szívvel lélekkel álljanak bele a háborus munkába... Ebbe a háborús s másrészt áldott munkába beleáll imádságos lelkünk békeakciója. Érzni, hogy nagy feladatot kell megoldania. Amely ösztinte lelkesítéssel küzdenek seregeink — amely kötelességtudással s szíves készséggel veszi ki részét a társadalom a háborus munkából: oly bizalommal s forró szívvel emeli égre karjait a hívő, hogy a hadak Urának harcai elmuljanak s a békesség fejedelmének kegyelme vonuljon be közeink. Győzelemt s tartós békért akarunk ismét s újult buzgósággal eszedezni...”

A főpásztor szövege elsősorban Székesfehérvárról talált sokszoros visszhangra. A szentségimádás rendezését az Oltáregylet vette kézbe, a város két plebánosa pedig az ősi kegyhelyre, Bodajkra vezetett nagy könyörgő körmenetet.

Itthon.

Az Oltáregylet a szentségimádást a papnevelő templomában szervezte meg. Ez a templom, mely restaurált mivoltában s hibátlan stíluszerűségben mint egy szép költemény, csupa ritmus és lendület, hol a legkisebb darab is szinte énekel — egész nap a buzgó hivat, kicsinyek és nagyok szakadatlan processiójának, meg nem szűnő énekének s imájának volt színhelye. Az utcákon a legszebb őszi nap verőfénye ömlött el s ebben a kedves, szelid fényben lengett a templom bejárója felett az Oltáregylet aranyos monstranciával díszített fehér selyem zászlaja s hivogatta az embereket: Lépjetek be, ott benn vár, aki szeret titeket s akinek oly sokkal adóskod vagytok! Az izlésesen díszített főoltár virágkoszorúja ölelte körül a Legszenbtebet.

Az állandó imádkozókat az Oltáregylet, a nagyobb és kisebb leány kongregációja, a városi papság s a növendékpapok szolgáltatták. Kilenc órákor dr. Potyondy Imre theol. tanár mondott sz. beszédet, melyet ünnepélyes sz. mise követett. A sz. misét Rácz Endre kanonok, a papnevelőintézet igazgatója celebrálta. A hívő közönség áhitattal és lelki gyönyörűséggel hallgatta a helybeli áll. főreáliskola ifjúságának erőteljes, fegyelmezett, szép énekeit, amelyeket Jámbor Zsigmond intézeti énektanár vezetett. Sz. mise után sora jöttek szentségimádásra az egyes intézetek:

a felsőleányiskola, a Ferenc József-intézet, a főreál és a felsőkereskedelmi iskola, a főgimnázium, majd a helybeli hadikórházak beteg és sebesült katonái, akiket Czákó főhadnagy vezetett, s akikkel eljött több orvos s a kórházparancsnokság több nem-orvos tagja is! A katonák mely áhitattal imádkoztak s énekeltek s bizonyára lélekben megerősödve s szenvedéseikben megvigasztalódva vátoztak el az örök szeretett s jószág-kutfejétől. A katonákhoz Csúcs István, lelkiigazgató intézett beszédet. Este félhat órákor Rácz Endre kanonok a szorongásig megtelt templomban mélyen megindító szentbeszédet tartott s utána litániát szentségbetételrel.

Mikor az így lefolyt magasztos nap történetét megörökítjük, ki kell emelnünk az Oltáregylet igazgatóságának kitűnő érzékét, melylyel a Szentségimádást oly példásan megszervezte. Ide tartozik azon készségnek s előzettségnek hálás megemléstése is, melylyel keresztény kereskedőink kirakataik legszebb helyén függesztették ki az Oltáregyletnek a szentségimádást hírül adó s arra meghívó plakátjait.

Bodajkon.

Impozáns volt az a körmenet, amely vasárnap reggel a boldogságos Szűz hegyhelyére Bodajkra zarándokolt. A zarándoklatban mintegy ezren vettek részt, a gyülekezés a székesegyházban történt, ahonnan zászlókkal vonultak a vasutállomásra Kisteleki István eszperlepbános és Bilkei Ferenc plebános vezetésével. Bodajkra megérkezve, a hívők nagy serege a templomba vonult, ahol szentmisét és beszédet hallgattak. Dél előtt Kisteleky István eszperes tartott meghatározó szép beszédet a kegyhely templomában, delután pedig Bilkei Ferenc plebános szavai indították meg az elzarándokolt hívek lelkét.

A zarándoklat az esti vonattal érkezett haza s egyenesen a szeminárium templomba ment, ahol akkor a szentségbetétel volt.

A szabadkőmivesség hivatalos megbélyegzése.

(Folytatás.)

Négy zsidó testvér: Bálint Lajos, Goda Géza, Szalai és Bihari Mór javaslatokkal állottak elő az áruló kikutatására: A belga szabadkőmivesség egyik vezéralakja, Emil Vandevelde a Világban közölt intervjuban (1910. okt. 29.) szóról szóra így nyilatkozott: „Indokolt a szabadkőmivesség sokszor megrótt titkossága, mert egyedül ez teszi lehetőségre sok kiválót, de a kormánytól függő egyéniség számára, hogy meggyőződésének élhessen.” A ravaszul megfogalmazott kijelentés voltaképpen kioktatás a tesvérek számára arról, hogy lehet tekintélyes állami pozíciókban elhelyezkedni s egyidejűleg összeesküvő forradalmárnak lenni; hogy lehet a m. királyi udvari tanácsosi cím árnyékában hűsölni s egyidejűleg, mint szabadkőmivesség nagymester *kőhársasági* propaganda élén állni — titokban. A Kelet 1910. 2. számából pedig arról értesülünk, hogy: „a Márciuspáholj körlevélben köti

lelkére minden páholynak a *titoktartást*, mert a sötétség ellen való küzdelem előkészítése a *titoktartás jótékony leple* alatt forr és érdeklődik.” Tehát maguk a szabadkőmivesség hangsúlyozzák ismételen — persze maguk között! — működésük titkosságának jelentőségét.

Es hogy állunk a sokat hánytorgatott, jóváhagyott alapszabályokkal? A Magyarországi Szimbolikus Nagypáholj alkotmányának c. könyv magában foglalja a tizenkét szabadkőmivesség alaptörvényt, melyek körül kizárólag csak az I. alaptörvény (az alapszabályok foglalat) van a belügyminiszter által jóváhagyva, a többi tizenegy nincs. 108 nyomtatott oldalból csupán 3 oldal a jóváhagyott rész. A jóváhagyott I. alaptörvény 2. §-a többek közt ezeket mondja:

„A szabadkőmivesség kizár köréből minden politikai és vallási kérdést és tagjait a hazai törvények tiszteletben tartására kötelezi.”

Soha egyetlen cinikusabb perfidiával még alapszabályokat ki nem jászott, mint a páholylovagok ezt a valóban jóváhagyott kikötést. A Dél c. páholy-újság 1910. dec. 31-i száma egy előadóról referál, melyet egy Timár Szaniszló nevű zsidó testvér tartott. „Az ateizmus és a szabadkőmivesség” címen. Meg kell jegyeznünk, hogy ez a kitűnő férfiú az Egyenlőség c. zsidó „felekezeti” lapban igen sűrűn helyez el tárcákat, melyek nem egyszer kenetes stílusban dicsőítik a zsidóság vallásos érzelmet. Nos, ez a mimikri-hajlamokkal kiválóan ékeskedő Timár Szaniszló (a neve elég magyaros és lengyeles) a páholy jótékony homályában így szónokol:

„Bár az alkotmány kizárja a vallási és politikai vita, amint a világos (sic!) páholyok bátran kiemelték a politikai kérdések tömegéből az általános, titkos és egyenlő választói jogot, egy emeljük ki a vallási kérdések közül és terjesszük az ateizmust.”

Burián Károly.

(Folyt. köv.)

HIREK.

Székesfehérvár ligztörnye. A város ligztörnye, ez a szörnyű tengeri kigyó ugyáltszik, sohasem fog már teljesen rendbe jönni. Minden héten legalább egyszer érkezik egy miniszteri értesítés, amely buzát ad a városnak, de rendszerint kevesebbet ígér, mint amennyire szükség van. A város ekkor visszair, hogy kevés, adjanak többet. Ezután megint a miniszter ír, s azt mondja, hogy nem adhat többet. Ez a levél és táviratváltás immár a második hónapja folyik, de még most sem vagnyunk rendben. Ma arról értesített bennünket a miniszter, hogy csak 312 vagon buzát ad, amely cirka 243 vagon lisztnak felel meg. A városnak pedig 404 vagonra lenne szüksége. Hogy miként oldják meg ezt a kérdést, bajos volna megmondani.

— **A villanybótrány.** A múlt heti villanybótrány még mindig felháborodva tartja a kedélyeket. A részvénytársaság részéről több kiküldött érkezett a telepre, akikkel a város is tárgyalta s a részvénytársaság ígéretet tett, hogy a jövőben

ilyesmi nem fordul elő. Ezt ugyan bajosan tudjuk elhinni s a városnak semmi szín alatt sem szabad feladni a telepre megváltásának tervét.

A placi napokon vagyis szerdán és szombaton a rendőrszolgák ezertul nem állítanak ki család, munkakönyvet, erkölcsi és szociális bizonyítványt. Ezen megszorítás azért vált szükségessé, hogy a rendőrség a piszok nagyobb mértékben ellenőrizhesse, mert a kofák basáskodása egyszerűen türelmetlenné vált. Az elárúgók tudatában vannak annak, hogy a rendőrség a sokoldalú elfoglaltsága miatt ugysem tudja őket ellenőrizni, s így a maximális árakat semmibe sem vették, a legtöbb úgy uszóraskodott, amint jölesett. Ennek most vége lesz, mert az intenzívebb rendőri ellenőrzés a nyakra lép.

— **Diáktűzoltók.** Mint ismeretes, a nyáron az önkéntes tűzoltó egyesület megszervezte a diáktűzoltókat, hogy a hadbavonultakat pótolhassák és a város tűzbiztonsága veszélyezve ne legyen. A középiskolák igazgatósága most megengedte, hogy a diáktűzoltók az iskolai tanév alatt is működhetnek. Csúpan azt kölik ki az igazgatók, hogy mozi és színházfelügyeletre ne alkalmazák a diáktűzoltókat.

— **A városi vítvíz szobra.** A szöveget folytatólag a következők váltották meg: Dr. Hirsch Alfréd Adony-Felsőlécska, 1000 K, — A méntelep, háborúba még be nem osztott tiszt, tisztviselő, altiszti kara és legénysége 300 K, — A Főreáliskola ifjúságának gyűjtése, — Felsőkereskedelmi iskola női szaktanfolyama 204 94 K, — A főreáliskola tanári testület adakozása 120 K, — Barcza Károly 100 K, — Bleider Jenő Polgári, 74 K, — Szeferhári kereskedelmi alkalmazottak köre 40 K, — Szeferhári javító intézet tisztikara és alkalmazottjai 28 K, — Szeferhári javító intézet ifjúsága 25 50 K, — Bicskei Tankerékpár 25 K, — Bicskei önkéntes tűzoltók 24 K, — Hecsegfalva község 20 K, — Welsz Miksané 20 K, Schier József, Lukács Oszkár, Kerészuri, Gombos István, Özv. Balogh Ferencné és Dusi, Dornis István, Felmayer Istváné, Reich Miklósné, Schlamadinger Gyula, Schnetzner Nándor, Almási Istvánné Pécs, Almási István Pécs, Hantos József Budapest, Gros József, Barakik kórházhoz beosztott önkéntes ápolónők: 10 — 10 K.

székesfehérvár sz. kir. városa

APOLLO-SZÍNHÁZ.

Hétfőn és kedden,
október 11 és 12-én:

A „Nordisk Films Co”
legújabb alkotása:

A balett csillaga

dráma 3 felvonásban.

A szenvedély

dráma 2 felvonásban.

Zsuzsanna kalandja, (hum.)
Elba látkepe (term. után.)

— **A tüzkereszt.** Korábban már megírtuk, hogy a király új rendjelet alapít. Az új rendjelet, amelynek neve tüzkereszt, nemsokára kiosztják. A tüzkeresztnek két osztálya lesz: az elsőt az kapja, aki a tűzvonalban, a másodikat az, aki a hadtápkörletben teljesít szolgálatot. A tüzkeresztet minden katona megkapja, aki a harc terepen küzdött vagy szolgálatot teljesített. Az új kitüntetés, mint a németek a vaskeresztet, a gomblyukba tűzve fogják viselni.

— **Rejtélyes eltűnés.** Még a múlt vasárnap történt, hogy Csurgai Horváth György jómódu tóvárosi gazdaember rejtélyes módon eltűnt, s azóta a rendőrség a legerélyesebben nyomoz utána, de eddig eredménytelenül. A tegnapi kihallgatások után a rendőrség megállapította, hogy Csurgai Horváth György két ismerős társaságában a szőlőhegyen volt, ahonnan nyolc óra után távozott, a pincét maga bezárta, s ott mindent gründban találtak. Egyik kihallgatott tanu fél kilencórakor találkozott vele az országúton, amint egy gumiköppönnyes emberrel karonfogva jött a város felé. A rendőri nyomozás eddig még többet nem tudott megállapítani, valószínűleg azonban rövid időn belül sikerül neki a titkos ügyre fényt deríteni.

— **Tövedésből történt.** A galéria bekapcsolásával örömmel adták tudatára a közönségnek, hogy a jövőben éjjelre nem fogják elzárni a vízvezetékét s a közönség megsza badul a féltve tartó kellemetlenségtől, amelyről jobb nem is beszélni. Vasárnap este azonban ismét a legnagyobb bűmulatunkra, elzárták a vízvezetékét. A polgármester nyilatkozott ezen ügyben s kijelentette, hogy az elzárás tévedésből történt s vizsgálatot indít, hogy kinek a mulasztásából történt.

— **Tolvajlás.** Kuli Andrásné Sárutca 58. szán alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy egy ismeretlen tettes 100 korona értékű ruhát ellopott tőle. A rendőrség nyomozást indított s megállapította, hogy a tolvajlást Osváthi Zsófia hajmáskéri lakos, 24 éves cselédleány követte el, aki épen az előző napon szabadult ki a törvényszék fogházából. A rendőrség a tolvaj leányt letartóztatta.

— **Ostoba éretlenkedés.** Major István urhadai szabadságotl katona amint a csehek tábora mellett elhaladt, felemelte kezeit, hogy bosszantsa őket. A katonai parancsnokság Major ellen eljárást indít s hadsereggyalázás címén hadbíró-ság elé állítja. Azt hittük, hogy az ilyen provokáló éretlenkedések már teljesen megszűntek, de ugyáltszik, hogy még mindig vannak felnőt gyerekek. A cseh katonák részéről most semmi kellemetlenkedést nem hallunk, annál inkább megrovandó, hogy a mi részünkről még mindig előfordul ilyen éretlenkedés.

— **Névmagyarosítás** Ifj. Pfender Ernő etyeki lakos a belügyminiszter engedélyével Fodorra magyarosította a nevét.

— **Életveszélyes fenyegetés.** Takács Józsefné feljelentést tett a rendőrségen, hogy Rozman Lajos volt rendőr Teréz leányát leszurással fenyegette, s Takácsné lakótársai is bizonyították, hogy már többször leszurással fenyegette Takácsné családját. A rendőrség Rozman ellen életveszélyes fenyegetéséért eljárást indít.

— **Helybéli előfizetőink részére az előfizetési nyugtákat a laparúsítókkal szétküldtük.** Sziveskedjenek minél előbb kiváltani, hogy a lap küldésében fennakadás ne legyen.

— **A szerb foglyokkal nem lehet levelezni.** A bécsi Gemeinsames Zentral Nachweise-bureau és a Magyar Vörös Kereszt Hadifoglyokat Gyámoltó és Tudósító Hivatala arról értesítik a közönséget, hogy a Szerbiában levő hadifoglyokkal való postai közlekedést további intézkedésig megszüntették.

— **Állatbetegségek.** Barácskán, Pusztacregesen, Sárkeresztúron megszűntek az állatbetegségek. A vármegye sok községében azonban mindig elég nagy mértékben uralkodik. Kisfalud pusztán pedig most lépett fel a száj és körömfajás. Mivel Kisfalud van legközelebb Székesfehérvárhoz, komoly veszély fenyegeti a várost, hogy a legközelebbi országos vásárjának állatfelhajtása nagy kárt fog szenvedni, illetve teljesen le lesz zárva. Miért is a legszigorubb óvintézkedéseket tették, hogy az országos vásár sikere veszélyeztetve ne legyen.

— **Korona—márka—frank.** Bécsből jelentik: A német birodalomban a postatakarékpénztár utján történt fizetések átszámítási árfolyamat további intézkedésig 100 márkánál 140 koronában állapították meg. A Svájcba történő fizetések átszámítási árfolyamat további intézkedésig 100 franknál 130 koronában szabták meg.

— **Büntet a rendőrség.** A rendőrség Schnitzinger Lászlót, Kováts Ferencet, Fenyős Józsefet és Ilos Istvánt zsirdragításért 300 korona pénzbüntetésre ítélte. Örömmel üdvözlőjük a rendőrséget az érélyes eljárásért, s kívánjuk, hogy ezentul is így legyen, talán majd észretérnek a mi élelmiszerdajóitink.

— **Vidéki előfizetőinket** tisztelettel kérjük, hogy az előfizetési hátralékokat megküldeni, továbbá az előfizetést megújítani sziveskedjenek, hogy a lap küldésében fennakadás ne legyen.

A Székesfehérvári Hitel-szövetkezet igazgatósága ez uton is közli tagjaival és a gazdaközönséggel, hogy a 6%-os III-ik hadikölcsönre jegyzéseket és befizetéseket az eredeti feltételek mellett és pedig október hó 31-ig 100 koronánként 97 K 10 fillérrel, azontul 97 K 40 fillérrel már f. október hó 14.-étől kezdve elfogad hivatalos helyiségében (Távirdu-u. 6. sz.) hetenként csütörtöktől szombatig d. e. 9—12-ig és vasárnaponként d. e. 11—12-ig.

Nagyszerű újítás folytán gyermekfölvételek a legsikerültebben készülnek VIRAG műtermében Rákóczi utca 5. Szolid egységes árák. Telefon 334.

PIUMEI kávébehozatal
SZÉKESFEHÉRVÁR
:(BARATOK EPULETE).: :
Pörkölt kávékeverékei utolérhetetlenek! Saját villamos kávénapypörköldé! Telefon 250.

Lapelarúsítókat állandó helyekre lapkihordásra azonnal felvesz jó fizetés mellett a kiadóhivatal.

Kréme de lactaine saját nemében páratlan hatású arcbőrzsépitő, finomító készítmény, ezen tejkrem teljesen ártalmatlan, a bőrt egyszeri használat után bársny pu hává teszi, pattanásokat, szepöket, májfoltokat teljesen elmulasztja. **Kapható Szücs Róbert Magyar Korona gyógyszerárban** Kossuth utca sarkán. Ára 1 kor. 20 fillér.

A kétfogatu bérkocsik tarifája.

A kétfogatu bérkocsik fuvarjait a rendőrfőkapitány a következőképen állapította meg:

Egy egész napra reggeli 7 órától este 7 óráig, vagy 12 óra 15'60 K. Egy fél napra, vagy 6 óra 780 K. Egy fél órára 2'80 K. Minden következő negyedórára 78 f. A város külhatárában a szabályrendeletben meghatározott helyekre történő hajtások kivételével 1 óra 3'64 K. Minden következő egyegyed órára 78 f.

Meghatározott hajtások: A vas-pálya udvarig vagy vissza reggel 5 órától este 10 óráig 2'60 K. Ugyanoda vagy vissza este 10 órától reggel 5 óráig 3'90 K. A vasutól a Varga-csatornán tul, a Sár, Malom, Öreg, Zámoly, Forgó és Kert-alja utcákba 3'12 K. A pestis pincéig 2'60 K. Ugyanoda, vagy vissza este 10 órától reggel 5 óráig 4'16 K. Az öreghegyi szőlőbe és pedig a Ráchegy, Lóvinger, Gebhardt, Say és Havranek szőlőkig 2'12 K. Ugyanoda vagy vissza éjjel 5'20 K. A megnevezett szőlőkön tul 3'64 K. Ugyanoda vagy vissza éjjel 5'20 K. A Sárkányhegyre 3'12 K. Demköhegyre 2'60 K. Maros és Kuruchegyre 3'64 K. A Maroshegyen tul levő szőlőbe alku szerint. A vasuti indóháztól az öreghegyi szőlőbe és pedig a Ráchegyre, Lóvinger, Gebhardt, Say és Havranek szőlőkig vagy azon tul 3'98 K. A vasuti indóháztól a Demkö és Sárkányhegyre, vagy vissza 2'60 K. A vasuti indóháztól a Kuruc és Maroshegyre oda vagy vissza 3'12 K. A rózsaskerti és közfúrdőig 2'60 K. Temetések alkalmával bármely temetőbe oda és vissza 4'42 K. Temetésen kívüli bármely temetőbe oda és vissza egyegyed órai várakozással 3'12 K. A város bármely részéről a Szent György-kórházig 2'60 K. A katonai céllovíg a város bármely területéről 3'90 K. Esküvőkre és keresztelésekre 5'20 K. Bálók, vagy hangversenyekre 2'60 Ugyanoda vagy vissza este 10 órától reggel 5 óráig 3'90 K. A városból Kiskecskemetre és a téglatelepre 2'60 K. A városból az alsó téglatelepre 2'90 K. A városból Kiskecskemetre és az alsó téglatelepre 3'90 K.

— **Ujtás a női reform-fűzők tőrén;** gyári lerakatot sikerült szerezenem oly higienikus „Rádium” reform-fűzőkből, melyek a gyomot teljesen szabadon hagyják, csak a hasat és csipőt fűzik, kényelmes járást és szabad mozgást biztosítanak, ülésnél nem hátrányosak. — Vételnél feltétlen csak „Rádium” fűzőt tessék kérni! Egyedüli elarúsítás egész megyére Vermes Frigyes-nél. Blous-ujdonságok állandó rak-táron.

„Székesfehérvár szab. kir. város tanácsa. 12216/1915.

Ajánlati felhívás.

Székesfehérvár szab. kir. város szolgálatában álló rendőrelégénység, hivatalsszolgák, tűzöl-tők, kocsisok és sírások részére még ez év folyamán kiszolgal-tatandó lenne egy-egy pár nyári csizma és nyári cipő.

Ezen lábbelik elkészítését a tanács vállalatba adja.

Felhívja tehát mindazokat, akik ezen lábbeli szükségletet a város részére szállítani óhaj-tják, ajánlatukat Székesfehérvár szab. kir. város tanácsához cí-mezve folyó évi október hó 20. ik napjáig nyújtásák be.

Az ajánlatokban külön-külön megjelöendő a csizmának, cipő-nek és a fejelés csizmának ára. Közelebbi felvilágosításokat a megrendelő mennyiségre és mi-nőségére nézve alulirt tanácsos (Városház I. em. 10) ad.

Szféhevárott, 1915. okt. 8 án.
Námessy János
tanácsos.

Telefon 233. — Telefon 233.

Hétfőn és kedden,
október 11 és 12-én:

Elveszett paradicsom.

(filmszenzáció.)
RITA SZACHETTO
a főszerepben.
Modern főuri Nordisk-dráma
2 felvonásban.

Nagyszabásu pótműsor és legújabb harctéri felvételek
Naponta 2 előadás! 7 és 9 órakor.
Rendes helyárak.

APRÓHIRDETÉSEK.

Vidékről apróhirdetéseket a leg-célszerűbb postautalvánnyal föladni. A postautalvány szelvényén a szöveg könnyen elírr. Lehet levélben is akkor a hirdetés árát bélyegeket öly ajánlatokhoz, amelyek jellegis hirdetésekre vonatkoznak, ne tessék mellékelni, mert ezekért a ki-adóhivatal nem vállal felelősséget.

Laparúsítók utcai eladásra felvételnek.

Mindenest, kerti munkára, állandó alkalmazásra felvesz Kümmel Béla kereskedő-kertész Horváth-István-u.

Ingeny trágyát, (de nem szem-et) díjtalanul elszállított kertész-tünk saját céljaira. — Ugyanott 10—12 katasztrális hold (3—4 db. buzaföld) 5—10—12 évre haszon-bérbe kerestetik. — Az ajánlatban megjelöendő a föld helyrajzi száma és fekvése, trágyázási éve és évi bérösszege. A föld lehet egy vagy több, de egymás mellett, vagy egy-máshoz közel fekvő darabban, te-hát lehet egy vagy több tulajdo-nosé. A kir. javköntézet igazgató-sága.

Egy különbejáratu, butorozott szoba kizárólag intelligens hölgy vagy nagyobb leány részére kiadó. Cim a kiadóhivatalban.